

KEHITYS-
POLIITTISEN
TOIMIKUNNAN
TYÖOHJELMA
2020 – 2023

KEHITYSPOLIITTINEN
TOIMIKUNTA

1. KPT:N TAVOITTEET JA TEHTÄVÄT

Asetus määrittelee pätehtävät

Kehityspoliittinen toimikunta (KPT) on parlamentarisesti ja yhteiskunnallisesti edustava kehityspoliitiikan pysyvä neuvoo-antava elin, jonka toiminta perustuu valtioneuvoston asetukseen Kehityspoliittisesta toimikunnasta (1071/2019). KPT:n tarkoitus on kehityspoliitiikan vaikuttavuuden vahvistaminen ja kehityspoliittisen vuoropuhelun edistäminen. Asetus antaa toimikunnalle viisi pätehtävää:

1. muodostaa puolueiden ja sidosryhmien yhteistä näkemystä kehityspoliitiikan ajan-kohtaisista kysymyksistä;
2. seurata ja analysoida Suomen kehityspoliittisten linjausten ja Suomen kansainvälisten sitoumusten toteutumista;
3. edistää kestävästä kehityksestä tukevaa päätöksentekoa kehitysmaiden tilanteeseen vaikuttavilla politiikkalohkoilla;
4. tehdä suosituksia valtioneuvostolle kehityspoliitiikan suunnittelusta ja toimeenpanosta;
5. tehdä tunnetuksi kehityspoliitiikan ajan-kohtaisia kysymyksiä

*Tehdä tunnetuksi
kehityspoliitiikan
ajankohtaisia
kysymyksiä*

Fokus kehityspoliitikassa
osana Agenda2030:n
toimeenpanoa

Kehityspoliitiikan päämäärä on vähentää köyhyyttä ja eriarvoisuutta Suomen hyväksymien kansainvälisten sopimusten ja sitoumusten mukaisesti. Kestävän kehityksen Agenda2030 ja sen tavoitteet muodostavat kehityspoliitiikan perustan. Suomen tavoitteita täsmentävät hallitusohjelman kirjaukset sekä hallituskausittain laadittavat kehityspoliittiset ohjelmat.

Toimikunta tarkastelee Suomen kehityspoliitikkaa osana Agenda2030:n toimeenpanoa. Se kattaa kehitysyhteistyön ja sen piirissä tapahtuvan vaikuttamistyön lisäksi humanitaarisen avun. Lisäksi Suomen globaali vastuu ja vaikuttaminen eri politiikka-aloilla kuuluvat kehityspoliitikan piiriin. KPT kiinnittää erityistä huomiota sellaisiin alojen, toimijoiden ja toimien välisiin kytköksiin, jotka oleellisesti vaikuttavat köyhimpien kehittyvien maiden kykyyn edistää kestävän kehityksen tavoitteita. Näihin poikkihallinnollisiin kysymyksiin liittyen toimikunta tekee tiivistä yhteistyötä Kestävän kehityksen toimikunnan kanssa ja osallistuu esimerkiksi Kestävän kehityksen tiekartan laadintaan tällä toimikaudella.

Toimikaudella laajat päätavoitteet

KPT:n jäsenistön asettamiskirjeessä (KEO/UM/ministeri Skinnari) on nimetty toimikauden yleiset päätavoitteet, joita ovat muun muassa:

- keskeisten kansainvälisten sopimusten ja sitoumusten (ml. Pariisin ilmastopimus) sekä hallitusohjelman ja hallituksen kehityspoliittisen ohjelman toimeenpanon seuranta
- kestävää kehitystä tukevan politiikkajohdonmukaisuuden edistäminen kansallisessa päätöksenteossa
- kestävään kehitykseen liittyvän globaalin vastuun tunnetuksi tekeminen
- suositusten antaminen näistä teemoista koko valtioneuvostolle
- sidos- ja intressiryhmien sekä erityisesti parlamentaarisen yhteistyön edistäminen kehityspoliittisten päämäärien saavuttamiseksi ja sitouttamiseksi kestävän kehityksen tavoitteisiin
- yhteistyö kehitysyhteistyön evaluoinnin ja tutkimuksen kanssa kehitysyhteistyön laadun ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Koska tavoitteet ovat hyvin laajoja ja ne menevät osin päällekkäin KPT:n tehtävien ja toimintatapojen kanssa, on niitä syytä täsmentää (ja "annostella")

KPT kiinnittää erityistä huomiota sellaisiin alojen, toimijoiden ja toimien välisiin kytköksiin, jotka oleellisesti vaikuttavat köyhimpien kehittyvien maiden kykyyn edistää kestävän kehityksen tavoitteita.

varsinaista toimintaa suunniteltaessa. Työsuunnitelmaa täydentävät kevään 2020 aikana laadittava KPT:n toimintaohje sekä viestintästrategia.

Työohjelma toimii jäsenistön ohjenuorana

Työohjelma toimii jäsenistön yhteisenä ohjenuorana asetuksessa annetun päätavoitteen, tehtävien ja yleisten tavoitteiden toteuttamiselle. Se rytmittää toimikunnan työtä eri toimintavuosille sekä rakentaa jatkumoa toimikausien välille. Lisäksi se konkretisoi ja mitoittaa KPT:n toimia suhteessa käytössä oleviin resursseihin. Toimikaudella 2020–2023 ne kattavat kaksihenkeisen asiantuntijasihteeristön, 70 000 euron suuruisen vuosittaisen toimintabudjetin sekä KPT:n yhteistyöverkoston henkisen pääoman.

Toimintabudjetista rahoitetaan kaikki KPT:n toimet mukaan lukien matka-, julkaisujen toimintuskulut, verkkosivu-uudistus sekä kokousten ja tapahtumien järjestelykulut. Esimerkiksi KPT:n tiedonhankintamatka lohkaisee budjetista vuosittain noin kolmasosan. Lisäksi toimikunnan kasvanut jäsenmäärä lisää kustannuksia.

Käytännössä toimikunnalla on siis hyvin rajalliset resurssit tehdä ulkopuolisia toimeksiantoja, mikä tulee huomioida suunnittelussa. Sihteeristö on hakenut valtionhallinnon harjoittelijaa. KPT:n sihteeristö saa tuekseen erityisesti viestintätehtäviin keskittyvän valtionhallinnon harjoittelijan kolmesi kuukaudeksi keväällä 2021. Harjoittelijan työpanos jaetaan KPT:n ja UM:n evaluointiyksikön kanssa. Sihteeristö tulee hakemaan harjoittelijoita ja muita mahdollisia lähenkilöstöresursseja myös tulevina vuosina.

Toimintasuunnitelmaa tarkennetaan jatkuvasti ja se on ”elävä dokumentti”. Tarkemmat teema-kohtaiset kysymykset ja tavoitteet tarkentuvat toteuttamisvaiheessa työn tueksi perustettavien asiantuntijaryhmien voimin. Jokaisen teeman käsittelyssä huomioidaan yhdenvertaisuus, tasa-arvokysymykset sekä ilmasto (ilmastonmuutoksen hillintä & sopeutuminen). Lisäksi koronapandemian vaikutukset on syytä huomioida läpi kauden kaikissa toimissamme. Tämän dokumentin suomenkielinen versio on päivitetty huhtikuussa 2021.

Edellisellä toimikaudella keskiössä talous ja tasa-arvo

Edellisellä toimikaudella (2016–2019) KPT:n työssä painottui erityisesti Suomen rooli kehittyvien maiden talouksien ja verotuskyvyn vahvistamisessa (ml. yksityissektori ja yritys yhteistyö) sekä tasa-arvotyö kaikessa kehityspolitiikassa. Lisäksi toimikunta loi mallin globaalille vastuulle ja vaikuttamiselle yli hallituskausien ja hallintorajojen. Kehitysyhteistyön sisäisen sekä eri politiikka-alojen välisen johdonmukaisuuden seuranta, samoin kuin kehitysrahoituksen määrärahatason, rahoitusmuotojen ja kohdentamisen tarkkailu ovat kuuluneet KPT:n perustehtäviin jokaisella toimikaudella.

KPT on toimissaan ja tiedontuotannossaan riippumaton ulkoministeriöstä ja muusta valtionhallinnosta sekä kulloisestakin hallituksesta. Toimikauden pää- eli niin kutsutut ”ankkuriteemat” ja tavoitteet ovat toimikunnan eri jäsentahojen yhdessä suunnittelemissa ja hyväksymissä. Suunnittelussa on hyödynnetty myös taustaselvitystä sidosryhmien roolista ja toiveista (FIANT Consulting Oy, 2019).

2. TOIMIKUNNAN TYÖTÄ LINJAAVAT MUUTOKSET MAAILMALLA JA KANSALLISESSA TOIMINTAYMPÄRISTÖSSÄ

Globaalitaso

Kehityspoliittinen toimikunta on edellisellä toimikaudella todennut, että monet aikamme ”viheliäiset ongelmat” – kuten eriarvoisuus, ilmastonmuutos, lajinkato ja kroonistuneet humanitaariset kriisit edellyttävät myös Suomelta ratkaisuja, joita on pystyttävä toteuttamaan monialaisesti, johdonmukaisesti ja pitkäjänteisesti yli hallituskausien. Tämä tärkeää, sillä ongelmien vaikutukset heijastuvat entistä laajemmille alueille ja koskettavat suoraan tai välillisesti yhä useampia ihmisiä. Ne ruokkivat epävakautta, kärjistyvät köyhyyttä ja synnyttävät tahdonvastaista siirtolaisuutta ja pakolaisvirtoja – ja luovat päällekkäisiä kriisejä ja uusia haitallisia ilmiöitä. Viheliäisten ongelmien ja ilmiöiden keskinäiset suhteet muistuttavat vyyhtiä. Siksi ne eivät poistu yksittäisillä toimilla, vaan niiden kesyttämiseksi tarvitaan maailmanlaajuisia ponnistuksia, joihin osallistuvat kaikki maat ja toimijat. Koronapandemia on koko maailmaa koetteleva ja sitä muuttava esimerkki viheliäisestä ongelmasta, jonka vaikutukset ulottuvat pitkälle sekä Suomen että kehittyvien yhteiskuntien tulevaisuuteen ja näin myös Suomen kehitysyhteistyöhön ja -politiikkaan.

Koska ongelmilla on tapana kietoutua toisiinsa ja ruokkia toisiaan, sama dynamiikka pitäisi saada luotua ratkaisujen ja ratkaisijoiden välille sekä pureutua ongelmien perimmäisiin syihin. Kestävän kehityksen Agenda2030 ja sen 17 tavoitetta

antavat tähän kaikille maille yhteisen suunnan. Myös globaalin kestävä kehityksen asiantuntijaryhmän raportti korostaa ongelmien ja ratkaisujen välisiä kytköksiä.¹ Kehitysyhteistyö ja -politiikka ovat osa Suomen kestävä kehityksen toimeenpanoa, mutta Suomen globaali vastuu ja vaikutusmahdollisuudet ulottuvat koko valtionhallinnon ja toimijakentän läpi. Myös humanitaarinen apu ja kriisikestävyyden rakentaminen ovat oleellinen osa tätä kokonaisuutta. Samalla yksityisen sektorin

*Suomen globaali vastuu
ja vaikutusmahdollisuudet
ulottuvat koko
valtionhallinnon ja
toimijakentän läpi.*

¹ Global Sustainable Development Report 2019
http://pure.iiasa.ac.at/id/eprint/16067/1/24797GSDR_report_2019.pdf

ja innovaatioiden merkitys jatkavat kasvuun ongelmien ratkaisussa.

Onkin tärkeää pohtia tarkkaan ja pitkäjänteisesti, miten juuri Suomen antamalla kehitysrahoituksella voidaan vaikuttaa parhaiten köyhyyttä ja eriarvoisuutta vähentävästi ja millainen päätöksenteko, kumppanuudet, vaikuttamistyön ja toiminnan muodot palvelevat parhaiten tätä tarkoitusta myös kehitysyhteistyötä ja -politiikkaa laajemmalla kestävän kehityksen mittakaavassa.

Kehityspoliittisen toimikunnan jäsenet pitävät tärkeänä, että kehitysyhteistyö- ja politiikka suuntautuu erityisesti kaikkein köyhimpiin ja hauraimpiin maihin sekä kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien ihmisten hyväksi. On arvioitu, että vuoteen 2030 mennessä valtaosa (jopa 80%)

äärimmäisessä köyhyydessä elävistä ihmisistä asuu näissä olosuhteissa. Siksi on myös perusteltua säilyttää maantieteellinen fokus Saharan eteläpuolisessa Afrikassa sekä jatkaa yhteistyötä Afganistanin, Nepalin ja Myanmarin tai Syyrian ja sen lähialueilla. Näillä haurailta alueilla ilmastonmuutos ja luonnonmonimuotoisuuden kato, yhteiskunnan instituutioiden ja ruokajärjestelmien heikoudet sekä sukupuolien epätasa-arvo näkyvät armottomimmin. Jäsenistön mielestä myös pitkittyneet konfliktit ja kroonistuvat humanitaariset kriisit sekä nälänhädän uhka vaativat tällä toimikaudella tarkempaa tarkastelua. YK arvioi humanitaaristen koronapandemiasta johtuvien rahoitustarpeiden moninkertaistuvan. Lisäksi maailmanlaajuisen demokratian ja ihmisoikeuksien tilan heikkeneminen tulisi näkyä myös toimikunnan työssä. Koronapandemia nostaa näiden kysymysten painoarvoa entisestään. Yhä useammat kehityskysymykset nousevat keskusteluun turvallisuus- ja sisäpoliittisina kysymyksinä.

Kriisiaika korostaa alueiden välistä keskinäistä riippuvuutta, monenkeskisen yhteistyön ja sen kehittämisen merkitystä. Samalla monenkeskisen järjestelmä itse on kasvavien haasteiden kohteena. Suurvaltojen, erityisesti USA:n ja Kiinan, väliset jännitteet ja linjamuutokset heijastuvat suoraan esimerkiksi YK-järjestöjen ja Maailman kauppajärjestö WTO:n toimintaan. Myös monet kansainväliset sopimukset ja tärkeät teemat ovat vastatulessa. Tasa-arvo, syrjimättömyys sekä erityisesti seksuaali- ja lisääntymisterveys ja oikeudet kohtaavat voimistuvaa vastarintaa Euroopassa ja maailmalla.

Koronakriisi on itsessään oppikirjaesimerkki sokeasta pisteestä, jonka tuhovoimaa, leviämistä ja laajuutta ei etukäteen osattu ennakoita. Välittömien seurausten lisäksi sen välilliset seuraukset, kuten esimerkiksi maailmantalouden mahdollinen kriisiytyminen ja kehittyvien maiden mahdollinen uusi velkakriisi näkyvät viiveellä. Riskinä on, että koronakriisi syrjäyttää muiden ongelmien hoidon ja sen varjossa syntyy uusia sokeita pisteitä, joihin ei ole riittävästi voimavaroja varautua. Siksi pitkäjänteinen kehityspoliittikka, kestävän kehityksen Agenda2030:n toimeenpano sekä kriisi- ja katastrofikestävyys tulevat entistä tärkeämmiksi.

*Kriisiaika korostaa
alueiden välistä
keskinäistä riippuvuutta,
monenkeskisen yhteistyön
ja sen kehittämisen
merkitystä.*

EU-taso

Euroopan unioni pyrkii uudistamaan ja yhtenäistämään rooliaan ja kumppanuuksiaan erityisesti suhteessa Afrikkaan, mutta myös laajemmin maailmalla. EU on pitänyt vahvuutenaan yhteistä arvoperustaa sekä sen perinteistä johtoasemaa kehitysrahoittajana ja kauppa- ja investointikumppanina. EU on myös profiloitunut viime vuosina ennen kaikkea ilmastopoliittikan suunnannäyttäjänä.

Käytännössä EU:n kumppanuuksissa on ollut kuitenkin merkittäviä haasteita, kuten unionin yhteisen turvapaikkapolitiikan toimeenpano tai vuosikymmeniltä toiselle pitkittyneet vapaakauppasopimusneuvottelut. Samalla Afrikan geopolitiininen asema on muuttunut ja sen kiinnostavuus maailmanpolitiikassa ja taloudessa on kasvanut. Afrikan maat ja alueelliset organisaatiot solmivat aktiivisesti uusia suhteita muiden kumppaneiden kanssa. Niistä merkittävin on pitkään ollut Kiina.

Koronakriisi on happotesti Euroopan ja Afrikan välisille kumppanuussuunnitelmille. Uusi yhteinen strategia on määrä hyväksyä Afrikan unionin ja Euroopan unionin huippukokouksessa lokakuussa 2020. Euroopan komission huhtikuun alussa julkaiseman *Global EU response to COVID-19* -tiedonannon 14 mukaan EU pyrkii välittömästi vastaamaan koronakriisin haasteeseen erityisesti kumppanimaisissaan, joissa terveydenhuolto ja talous ovat erityisen haavoittuvia. EU korostaa monenkeskistä lähestymistapaa ja yhteistyötä YK-järjestöjen ja rahoituslaitosten kanssa. EU:n vastauksen tärkeimmät elementit liittyvät hätäapuun, terveydenhuoltojärjestelmien tukemiseen kriisissä sekä talouden tukitoimiin. Komission tiedonannossa esittämän EU instituutioiden kriisituen kokonaismäärä on 15,6 miljardia euroa. Raha ei ole lisäistä, vaan se on jo osa ulkosuhderahoitusta, jota nyt suunnataan kriisin hoitoon. Lisäksi jäsenmaiden EU-rahoituksesta ohjataan yhteensä noin neljä miljardia koronakriisin hoitoon. Yli viidesosa Suomen kehitysyhteistyöstä ja Suomen kauppapolitiikka kanavoituvat Euroopan unionin kautta. EU:n kansainvälisistä kumppanuuksista vastaava komissaari (2019-2024) on Jutta Urpilainen.

Suomi

Suomen hallitusohjelma ”Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta” perustuu pitkälti kestävän kehityksen Agenda2030:n periaatteille. Hallitusohjelma antaa myös entistä vahvemman perustan Kehityspoliittisen toimikunnan ja Kestävän kehityksen toimikunnan välisen yhteistyön kehittämiseksi ja yhteisille avauksille. Hallitusohjelma sisältää myös useita kehityspoliittisen toimikunnan suositusten mukaisia kirjauksia. Näitä ovat muun muassa kehityspoliittikan painopisteiden jatkuvuus, ihmisoikeusperustainen ulkopoliittikka sekä Suomen kehityspoliittikan johdonmukaisuutta ja vaikuttavuutta edistävät ylihalluskautiset periaatteet. Lisäksi ohjelma sisältää kirjaukset sukupuolten tasa-arvoa läpileikkaavuutta tehostavasta tavoitteesta, jonka mukaan 85 prosenttia kehitysyhteistyöstä tulee tukea tasa-arvoa joko ensisijaisena tai toissijaisena tavoitteena OECD:n kehitysapukomitean (DAC) suositusten ja KPT:n vuoden 2018 raportin mukaisesti. Myös humanitaarisen avun, kehitysyhteistyön ja rauhantien kytökset sekä koulutus ovat vahvasti mukana ja tätä pidettiin tärkeänä. Lisäksi kansainväliset vero- ja ilmastokysymykset kattavat myös kehityspoliittisen ulottuvuuden.

Hallitusohjelma linjaa kestävän kehityksen tiekartan laadinnasta. Toisaalta tästäkin hallitusohjelmasta puuttuu kansainvälisten kehitysrahoitussuositusten 0,7/0,2 BKTL-osuuden konkreettinen aikataulu, mutta ohjelman mukaan sellainen laaditaan hallituskauden aikana. Parlamentaarisen vaikuttavuuden vahvistamiseksi sekä kestävän kehityksen että kehityspoliittikan toimeenpanosta laaditaan selonteot. Kehityspoliittikan painopisteitä tarkastellaan strategisesti erityisesti globaalien ilmasto- ja koulutuskysymysten osalta. Muita nousevia aiheita ovat teknologia ja digitalisaatio, talous ja työ sekä sosiaaliset innovaatiot.

Koronapandemia vaikuttaa väistämättä hallituskauden kehityspoliittikkaan. Tätä toimikunta seuraa tiiviissä yhteistyössä ulkoministeriön ja koko jäsenverkoston kanssa. Toimikunnan laatima pohja-analyysi ”Koronakriisi uhkaa murentaa Afrikan kehityspyrkimykset” (huhtikuu 2020) tuo yhteen kriisin vaikutuksia eri näkökulmista. Koronakriisin vaikutukset huomioidaan kaikissa toimikunnan toimissa ja julkaisuissa.

3.

KPT:N ROOLIT JA ANKKURITEEMOJEN VALINTAKRITEERIT

Asetuksen toimikunnalle määrittämät tehtävät muodostavat laajan kokonaisuuden, joita KPT voi toteuttaa eri neuvonannon rooleissa. Niitä ovat:

- suunnitteluvaiheen neuvonanto, erilaiset politiikka-analyysit ja toimeenpanon arviot, joissa KPT antaa suosituksia.
- vuoropuhelu eri toimijoiden välillä, joka on olennainen osa KPT:n toimintamallia, näkemystenvaihtoa ja kannanmuodostusta.
- viestintä toimikunnan käsittelemistä teemoista, tavoitteista ja suosituksista sekä neuvonannon kohteille, poliittisille päättäjille että mahdollisuuksien mukaan laajemmalle yleisölle.

KPT on mukana useissa kehityspolitiikan ajankohtaisissa prosesseissa ja pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan niissä.

KPT on mukana useissa kehityspolitiikan ajankohtaisissa prosesseissa ja pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan niissä. Näitä ovat esimerkiksi selontekojen päivitykset (KEKE, KEPO), merkittävien kehityspoliittisten linjausten ja toimintaohjelmien/ohjeiden laadinta sekä kehitysrahoituksen seuranta. Lisäksi aktiivinen yhteistyö UM:n evaluointiyksikön kanssa uusien evaluointien suunnittelussa sekä valmiiden evaluointien suositusten edistäminen hyödyttävät kaikkia osapuolia.

Ankkuriteemat määrittävät työn painopisteet

Toimikunta valitsee itselleen toimikauden pää- eli ns. ankkuriteemat ja niihin liittyvät konkreettiset tavoitteet. Teemavalinnat heijastavat sekä kansallisen että kansainvälisen toimintaympäristön suuntauksia. Valintojen taustalla vaikuttavia kriteerejä ovat muun muassa ajankohtaisuus, keskeisiin kansallisiin ja kansainvälisiin linjauksiin ja niiden toimeenpanoon liittyvät erilaiset tietotarpeet ("tilaus"), politiikka-alojen tai toimien merkittävät kytkökset, muu poliittinen painoarvo ("yleinen kiinnostavuus"), mahdollisuus vaikuttaa yhteiskunnallisiin rakenteisiin ja kestävyyttä luoviin instituutioihin sekä käytettävissä oleva tietoperusta (esimerkiksi tutkimustieto, UM:n evaluoinnit, selvitykset), KPT:n oma kapasiteetti sekä mahdollisuus hyödyntää synergioita eri toimijoiden välillä (esimerkiksi KPT-Kestävän Kehityksen toimikunta).

KPT pyrkii mahdollisuuksien mukaan tekemään myös uusia avauksia teemojen tiimoilta. Tavoitteiden valinnassa pyritään täydentävyyteen ja vältetään päällekkäisyyksiä. Esimerkiksi keskeisissä kehityspoliittisissa teemoissa, joissa "jo tapahtuu paljon", voi toimikunta ottaa passiivisemmän yhteistyökumppanin roolin (esimerkiksi globaalin oppimiskriisin ratkaisu, yritys vastuulaki tai vesivastuualoitteet).

KPT:n toimilla ei myöskään pidä pyrkiä korvaamaan varsinaista virkamiestyötä tai ministeriöiden tehtäviä keskinäisessä koordinaatiossa.

Kaikkien teemojen osalta pitäisi pystyä nimeämään konkreettinen tavoite, johon KPT toimissaan pyrkii. Valittavien teemojen tulisi täyttää yllämainitut kriteerit.

Tavoitteenasettelua voi tarkentaa ja ohjata esimerkiksi kysymällä:

- Mikä on se muutos, jonka haluamme nähdä Suomen kehityspolitiikassa ja globaalin vastuun ja vaikuttamisen kentässä?
- Miten KPT pystyy tähän realistisesti vaikuttamaan omalla panoksellaan toimikauden aikana?
- Kenelle kohdistamme suositukset ja viestit?

*Mikä on se muutos,
jonka haluamme
nähdä Suomen
kehityspolitiikassa
ja globaalin vastuun
ja vaikuttamisen
kentässä?*

4. ANKKURITEEMAT JA TAVOITTEET

Alla oleva listaus nimeää teemat ja näkökulmat, joista KPT aihetta lähestyy. Tarkemmat rajaukset, kysymykset ja tavoitteet sekä näihin liittyvä viestinnän sisällöt tarkennetaan ankkuriteeman asiantuntijaryhmässä. Ne sovitaan yhdessä puheenjohtajan kanssa ja niistä tiedotetaan toimikuntaa. Sihteeristö päivittää työohjelmaa päätösten mukaisesti.

Ankkuriteema 1)

Ilmasto, luonnon monimuotoisuus ja ruokaturva

Koronapandemia tekee teemasta ja sen kytkeytymisestä luonnonympäristöjen tuhoutumiseen sekä ruokaturvaan entistä tärkeämmän ja kiireellisemmän.

Näkökulmia: a) Suomi köyhimpien maiden ilmastokumppanina ja luonnon monimuotoisuuden suojelijana sekä ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden välisten yhteyksien tunnistamisen ja ratkaisujen edistäjänä b) ilmastomuutos ja Suomen ilmastorahoitus c) ruokaturva ja ruokajärjestelmien tulevaisuus

Kesto: 2020–23 (aktiivivaihe 1,5v, 6/2020 eteenpäin + seurannassa koko kauden)

Valintakriteerit: Pariisin ilmastosopimuksen ja biodiversiteettisopimuksen seurantarve sekä uudet globaalit post-2020 biodiversiteettitavoitteet; 2021 ruokajärjestelmien YK:n huippukokousvuosi, Agenda2030:n, hallitusohjelman, KEKE-, KEPO- selontekojen keskiössä, tietotarve sekä kokonaiskuvalla että täsmäanalyysille, poliittinen painoarvo, yleinen kiinnostavuus, olemassa oleva ja täydennettävissä oleva tietoperusta, KPT:n jäsenistön kapasiteetti ja toive. Synergia-etu eri toimijoiden ja valtionhallinnon välillä. Riskiittaisia kysymyksiä, joihin toivotaan avointa ja analyttistä käsittelyä (ml. ilmastorahoituksen taso,

sopeutumiseen kohdennetut resurssit, EU:n Green Dealin rooli, fossiilisten polttoaineiden tuet, Suomen jalanjälki vs. kädenjälki). Koronapandemia tekee teemasta ja sen kytkeytymisestä luonnonympäristöjen tuhoutumiseen sekä ruokaturvaan entistä tärkeemmän ja kiireellisemmän.

Avainkysymykset: Avainkysymykset luonnonmonimuotoisuuden osalta: Onko luonnon monimuotoisuus huomioitu riittävästi ja läpileikkaavasti Suomen kehitysyhteistyössä ja –politiikassa? Kuinka voidaan vahvistaa luonnon monimuotoisuuden huomioimista Suomen kehityspoliittisessa vaikuttamisessa sekä kehitysyhteistyörahoituksen kohdentumisessa? Muut teemat täsmennetään myöhemmin.

Tuotokset: politiikka-analyysit (esimerkiksi kolme keskeistä kysymystä), KPT-KEKE –yhteinen ulostulo, muut dialogit, *Suomen kehityspoliittikan tilaraportti*

2021 (pohjana synteesi näistä).

Resurssit: jäsenistöstä muodostettava asiantuntijatyöryhmä, jonka puheenjohtajana toimii KPT:n puheenjohtajiston jäsen (toimii myös julkaisujen ohjausryhmänä), ulkoistetut suppeat taustaselvitykset analyysin tukena, sihteeristö luonnostelee ja toteuttaa, koordinaatio KPT-kannat, kielenhuolto ja viestintätuki (ulkoistettu), taitto ja visuaalinen ilme (ulkoistettu). Käännöstyö RU/EN (VNK)

Tavoite: *Lisätä Suomen vaikuttavuutta, tarjota puuttuva kokonaiskuva, ilmatorahoituksen tason ja kohdentamisen tarkennus, rahoituksen täydentävyys ja johdonmukaisuuden lisääminen sekä vahvistaa globaalia ulottuvuutta kestävän kehityksen kansallisessa päätöksenteossa.*

Kohdennus: UM/VNK, eduskunta, puolue ryhmät

Ankuriteema 2)

Ihmisoikeusperustaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden toteutuminen Suomen kehityspoliittikassa

Näkökulma: Kehitysyhteistyö + vaikuttaminen + kytkökset muille politiikka-aloille (globaalivastuu)

Kesto: 2022–23 (seurannassa koko kauden, aktiivivaihe 6/2022–23).

Valintakriteerit: Agenda2020:n pääperiaate ”Leave no-one behind”, hallitusohjelman kirjaus, KEPO-kärki, keskeinen osa kehitysyhteistyön läpileikkaavien tavoitteiden uudistusta, ajankohtaisuus (Suomen ihmisoikeusneuvoston jäsenyyskampanja), poliittinen painoarvo, yleinen kiinnostavuus, KPT:n jäsenistön kapasiteetti ja toive. Synergiaetu eri toimijoiden välillä. Analyysi tukee suunnitteilla olevaa evaluointia. Jatkuvuus edellisiltä kausilta. Mahdollisuus vaikuttaa

yhteiskunnallisiin rakenteisiin ja kestävyyttä luoviin instituutioihin.

Rajaus ja avainkysymykset: Täsmentyvät lähempänä aloitusajankohtaa

Tuotokset: politiikka-analyysit (esimerkiksi kaksi–kolme keskeistä kysymystä, *Suomen kehityspoliittikan tilaraportti 2023* (pohjana synteesi).

Resurssit: jäsenistöstä muodostettava asiantuntijatyöryhmä, jota johtaa KPT:n puheenjohtajiston jäsen (toimii myös julkaisujen ohjausryhmänä), sihteeristö luonnostelee ja koordinoi KPT-kannat, ulkoistetut suppeat taustaselvitykset analyysin tukena. Kielenhuolto ulkoistettu, käännöstyö RU/EN (VNK).

Tavoite: *Ihmisoikeusperustaisuuden vahvistaminen sekä kehityspoliittikassa että laajemmin ulkosuhteissa (ml. yritys vastuu), kokonais kuvan ja täsmäkantojen luominen päätöksenteon tueksi*

Kohdennus: UM/POL/KEO/VNK, eduskunta, puolueet, yritys yhteistyökumppanit

Ankkuriteema 3)

Kytökset, kumppanuudet ja johdonmukaisuus - sarja

Alateema 1): Humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön kytökset

Rajaus: Humanitaarisen avun, kehitysyhteistyön ja rauhantyyntön kytökset, ulkopoliittikan johdonmukaisuus (ensimmäinen analyysiteema)

Kesto: 2020–23 (käynnistys 5/2020, yksi teema 9 kk kerrallaan)

Valintakriteerit: Suomen humanitaariset sitoumukset, Agenda2020, hallitusohjelman kirjaus, KEPO-kärki, humanitaarisen avun linjaus 2019, tietopohja olemassaolevista hyvistä käytännöistä, evaluoinnin (*Finnish Development Policy and Forced Migration 2019*) suositukses, tietotarve sovellettavalle mallille, poliittinen painoarvo, yleinen kiinnostavuus, KPT:n jäsenistön kapasiteetti ja toive. Synergiaetu eri toimijoiden välillä. Ristiriitaisia kysymyksiä, joihin toivotaan avointa ja analyttistä käsittelyä. Jatkuuus edellisiltä kausilta. Mahdollisuus vaikuttaa yhteiskunnallisiin rakenteisiin ja kestävyyttä luoviin instituutioihin.

Rajaus ja avainkysymykset:

- Millainen malli kytkee parhaiten yhteen humanitaarisen avun, kehitysyhteistyön ja rauhantyyntön?
- Millaisia toimivia malleja jo on ja miten ne olisi sovellettavissa Suomen kehityspoliittikkaan?

Tuotokset: politiikka-analyysit ja konkreettinen Suomen "nexus"-malli.

Resurssit: jäsenistöstä muodostettava asiantuntijatyöryhmä, jonka puheenjohtajana toimii KPT:n puheenjohtajiston jäsen (toimii myös julkaisujen ohjausryhmänä), sihteeri luonnostelee ja toteuttaa, koordinaatio KPT-kannat, kielenhuolto, mahdollisuuksien mukaan ulkoistetut suppeat taustaselvitykset analyysin tukena. (Kielenhuolto ja ulkoistettu), käänöstyö RU/EN (VNK).

Tavoite: Suomen vaikuttavuuden vahvistaminen, sillojen ja yhteistyön esteiden madaltaminen

Kohdennus: UM/ulkosuhteet, KEO, Humanitaarisen avun yksikkö, eduskunta, puolueet

Alateema 2): Kestävän kehityksen rahoituksen murros ja Suomen kehitysrahoitus

Rajaus: Kansainvälisesti kestävä kehityksen tavoitteisiin liittyvässä rahoituksessa on enenevästi mukana rahoittajia, jotka eivät ole perinteisiä kehitysyhteistyön rahoittajia. Näitä rahoittajia ovat esim. sijoituspankit, eläkerahastot, sijoitusyhtiöt ja ne sijoittavat lähinnä kaupallisesti kannattaviin toimintoihin. Huomattava osa näistä sijoituksista tehdään muualle kuin OECD:n luokittelemiin kehitysmaihin, mutta kasvavasti myös kehitysmaihin. Näin on myös Suomessa toimivien rahoittajien osalta. Selvityksen tavoitteena on arvioida mitkä toimijat Suomessa tekevät kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisia sijoituksia, minkä verran tästä rahoituksesta kohdentuu kehitysmaihin, minkä verran rahoitus on sidoksissa Suomen viralliseen kehitysyhteistyörahoitukseen ja kuinka Suomen virallista kehitysyhteistyörahoitusta voitaisiin hyödyntää vahvistamaan kehittyville markkinoille Suomesta suuntautuvaa rahoitusta sekä sen laatua. Selvitys keskittyy suomalaisiin toimijoihin, mutta selvityksen aikana arvioidaan malleja myös Suomen vertaismaista, esim. Pohjoismaista.

Kesto: 2020–23 Jatkuva seuranta (aktiivointi 2021, 9kk)

Valintakriteerit: Keskeinen Agenda2020:n rahoituspohjakysymys, poliittinen painoarvo, yleinen kiinnostavuus. Synergiaetu eri toimijoiden välillä. Ristiriitaisia kysymyksiä, joihin toivotaan avointa ja analyttistä käsittelyä

Rajaus ja avainkysymykset: täsmennetään myöhemmin

Tuotokset: politiikka-analyysit, dialogit, neuvonanto ja suositukset rahoituskysymyksissä

Resurssit: ulkoistettu selvitys, jolle muodostetaan KPT:n jäsenistöstä koostuva ohjausryhmä

Tavoite: Kestävän kehityksen mukaisen rahoituksen

kriteerien kirkastaminen ja rahavirtojen vahvistaminen kehitysmaihin. Kehitysrahoituksen täydentävyyden ja vaikuttavuuden edistäminen sekä taroituksenmukaisen kohdentamisen lisääminen kv. sitoumusten mukaisesti.

Kohdennus: VNK ja eri ministeriöt, kestävä kehityksen yhteistyö KEKE-toimikunnan kanssa, sijoittajat, eduskunta ja puolueet

Alateema 3): Teknologian murros, digitalisaatio ja sosiaaliset innovaatiot – vaikutukset kehitysmaiden talouksiin ja koulutustarpeisiin

Rajaus: Uhat ja mahdollisuudet eri konteksteissa, oikeudenmukainen siirtymä, teollisuuden murrokset ja työ, kytkökset koulutukseen.

Kesto: 2020–23 Passiivinen seuranta (aktiivointivaihe 2022, mahdollinen kytkösteema III)

Valintakriteerit: Poikkihallinnollinen Agenda2020:n kysymys, hallitusohjelma, nouseva kehityspoliittinen teema, poliittinen painoarvo, yleinen kiinnostavuus, KPT:n jäsenistön kapasiteetti ja toive. Synergiaetu eri toimijoiden välillä. Ristiriitaisia kysymyksiä, joihin toivotaan avointa ja analyttistä käsittelyä.

Rajaus ja avainkysymykset: täsmennetään myöhemmin

Tuotokset: politiikka-analyysit, dialogit

Resurssit: KPT:n jäsenistö, ad hoc -työryhmät, sihteeristö

Tavoite: poikkihallinnollisen yhteistyön tiivistäminen ja yhteisen tavoitepohjan luominen sille

Kohdennus: VNK, UM (yksityissektorin rahoitus, innovaatiot), TEM, OKM, eduskunta, puolueet, yksityissektorin kumppanit

5. AIKATAULUKAAVIO: ANKKURITEEMAT JA AJANKOHTAISPROSESSIT TOIMIKAUDELLA 2020–23

Aikataulu on suuntaa antava ja ensisijaisesti KPT:n julkaisutyötä (politiikka-analyysit ja raportit tahditava) ja muuta merkittävää työpanosta ohjaavaa. Useat teemat kulkevat käytännössä limittäin ja tukevat toisiaan. Esimerkiksi ihmisoikeusperustaisuus ja syrjimättömyys ovat osa Kehityspoliitiikan ylihallituskautisia periaatteita. Sitä voi lähestyä useammasta näkökulmasta esimerkiksi myös koulutus- ja sosiaaliset innovaatiot huomioiden. Suppeiden kantojen valmistelu helpottaa myöhemmin tehtävää työtä. Myös KPT:n aikaisemmillä kausilla tekemä työ (raportit, kannat, selvitykset) ovat toimikunnan käytettävissä ja päivitettävissä.

Ajankohtaisten prosessien ajoittumista ja KPT:n roolia niissä on mahdollista arvioida lähinnä vuoden 2020 osalta. Työpanokset voivat vaihdella suuruudeltaan huomattavasti. Lisäksi suunnitelman toteuttamiseen vaikuttaa merkittävästi se, saako KPT:n sihteeristö vahvistusta esimerkiksi virkamiesvaihdon, valtionhallinnon harjoittelijaohjelman tai muun kanavan kautta.

Koko toimikaudella erityisseurannassa oleva ajankohtaisprosessi on Suomen Afrikka-strategian laadinta ja sen toimeenpanon käynnistyminen. KPT:n roolina on neuvonanto sen suunnittelun eri vaiheissa ja teemoissa. Lisäksi KPT viestii strategiasta erityisesti eduskunnan ja puolueiden suuntaan. Toimikunnan tavoitteena on, että Suomen Afrikka-strategia ilmentää uudenlaista kestävän kehityksen kumppanuutta ja johdonmukaisuutta eri teemoissa (ml. taloudelliset ja poliittiset suhteet, energia ja liikkuvuus).

TAULUKKO 1. ANKKURITEEMOJEN
JA AJANKOHTAISPROSESSIEN ALUSTAVA AIKATAULU

ANKKURITEEMA	AJOITUS	AJANKOHTAISPROSESSIT	AJOITUS
Ilmasto- ja luonnonmonimuotoisuus	5/2020 – 6/2021	Kestävän kehityksen selonteko ja kansallinen raportointi (VNR)	1/2020 – 8/2020
Kytökset ja kumppanuudet 1: Humanitaarinen apu, kehy ja rauhantyö	5/2020 – 3/2021	Afriikka-strategia	6/2020 –
Kytökset ja kumppanuudet 2: Kestävän kehityksen rahoitusmurros	4/2021 – 2/2022	Verotus- ja kehitys toimintasuunnitelma 2020-2023	3/2020 – 9/2020
Kytökset ja kumppanuudet 3: Digitalisaatio ja teknologian murros (talous ja koulutus)	3/2022 – 12/2022	Kehitysrahoitus, korona ja kehysriihi	6-9/2020
Ihmisoikeusperustaisuus ja syrjimättömyys	8/2022 – 4/2023	Kestävän kehityksen tiekartta -selonteko	9/2020 –
		Turvallisuuspoliittinen selonteko ja Suomen kriisinhallintastrategia	6/2020 – 12/2020
		Kehityspolitiikan ylihallituskautiset periaatteet -selonteko	9/2020 – 12/2020
		Läpileikkaavien tavoitteiden päivitys –lanseeraus (ilmasto, gender, ihmisoikeudet)	10/2020 – 12/2020
		Hallitusohjelman väliarviointilausunto ml. Afriikka-strategia	4/2021 – 8/2021
		Kestävän kehityksen murrosolut ja Suomen globaali vastuu	4/2021 – 12/2021
		Myanmarin tilanteen seuranta	3/2021 –
		Kehityspolitiikan tulosraportti	2022